



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 32284/2023
04.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиља АА и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Душко Дунић, адвокат из ... и тужиље ВВ из ..., против тужене ГГ из ..., чији је пуномоћник Горан Петровић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора о поклону, одлучујући о ревизији тужиља АА и ББ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1873/23 од 01.08.2023. године, у седници одржаној 04.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиља АА и ББ, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1873/23 од 01.08.2023. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Великом Градишту П 531/20 од 22.03.2023. године, док се одбија захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великом Градишту П 531/20 од 22.03.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиља и утврђено да је ништав и без правне важности уговор о поклону П Ов 40/99 закључен 22.11.1999. године пред Општинским судом у Великом Градишту између сада покојног ДД као поклонодавца и тужене ГГ као поклонопримца, о поклону катастарске парцеле број .. КО Велико Градиште површине 14,18 ари, због отпалог основа, односно неоствареног мотива, те да ће тужиљама ова пресуда послужити као исправа подобна за упис права својине у катастар непокретности КО Велико Градиште. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљама АА и ББ накнади трошкове поступка у износу од 159.800,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1873/23 од 01.08.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је наведена првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев којим су тужиље тражиле да се утврди да је ништав и без правне важности уговор о поклону П Ов 40/99 закључен 22.11.1999. године пред Општинским судом у Великом Градишту између сада покојног ДД као поклонодавца и тужене ГГ

као поклонопримца, о поклону катастарске парцеле број .. КО Велико Градиште површине 14,18 ари, због отпалог основа, односно неоствареног мотива, те да ће тужилама ова пресуда послужити као исправа подобна за упис права својине у катастар непокретности КО Велико Градиште. Ставом другим изреке, обавезане су тужиле да солидарно накнаде туженој трошкове парничног поступка у износу од 176.150,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиле АА и ББ су благовремено изјавиле ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију, захтевајући накнаду трошкова за његов састав.

Врховни суд је испитао побиијану другостепену пресуду применом члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23) и нашао да је ревизија дозвољена и основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца ББ је трећа супруга сада покојног ДД са којим има ћерку, овде тужилцу АА, док је тужилца ВВ његова ћерка из првог брака, а тужена ГГ ћерка из другог брака са ЂЂ. Покојни ДД је у својству поклонодавца закључио уговор о поклону 22.11.1999. године са туженом као поклонопримцем, која је тада била малолетна и заступала ју је мајка ЂЂ, који је оверен пред Општинским судом у Великом Градишту под бројем П Ов 40/99. Предмет поклоне је катастарска парцела број .. КО Велико Градиште површине 14,18 ари са стамбеним објектом који је поклонодавац саградио са супругом ББ, с тим што је задржао за себе право доживотног плодоуживања ове непокретности. Поклонодавац се сагласио да се након овере уговора изврши пренос права власништва на поклонопримца. У време закључења предметног уговора о поклону, покојни ДД је био у браку са тужилом ББ, али су тада били у лошим односима и водио се поступак за развод њиховог брака (у коме је одређено мировање поступка и касније је повучена тужба). Предметни уговор о поклону ДД је закључио са тада малолетном ћерком ГГ са жељом и намером да живи са њом и бившом супругом ЂЂ која је њена мајка, сматрајући да ће са њима имати мирнији живот и да ће ЂЂ боље бринути о њему с обзиром на то да је у време закључења уговора фактички прекинуо заједницу живота са тадашњом супругом, овде тужилом ББ. Након закључења уговора, ДД је кратко живео са туженом и њеном мајком и већ после петнаест дана је дошло до поремећаја односа између њега и мајке тужене која га је истерала из стана и тада је ДД напустио њихово домаћинство и вратио се супрузи ББ са којом је наставио да живи у браку. Покојни ДД је водио поступак против ћерке ГГ ради опозива предметног уговора о поклону и у овом поступку је донета правноснажна пресуда Општинског суда у Великом Градишту П 658/2000 од 28.01.2003. године (потврђена пресудом Окружног суда у Пожаревцу Гж 897/2003 од 08.09.2003. године) којом је одбијен његов тужбени захтев за опозив овог уговора. Покојни ДД је поднео тужбу у овој парници 01.11.2013. године, али је у току поступка преминуо, па су парнични поступак наставиле тужиле као његове законске наследнице.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је примењујући одредбе члана 52. и 53. Закона о облигационим односима усвојио тужбени захтев и утврдио ништавост предметног уговора о поклону, сматрајући да је основни мотив поклонодавца за закључења овог уговора била његова жеља да живи у заједничком домаћинству са бившом супругом ЂЂ и туженом као ћерком, али како је убрзо по закључењу уговора дошло до прекида њихове заједнице живота, по становишту овог суда отпао је мотив за закључење уговора о поклону, који код добротних уговора улази у његов основ, те је у конкретном случају предметни уговор о поклону остао без основ и тиме постао ништав (без правног дејства).

Другостепени суд није прихватио чињенично-правни закључак првостепеног суда да је једини мотив закључења уговора о поклону била жеља поклонодавца да живи са мајком поклонодавца, сматрајући да овако нешто није поткрепљено изведеним доказима у овој парници (осим исказима тужиља). Према становишту овог суда, иако је утврђено да је убрзо по закључењу предметног уговора о поклону поклонодавац напустио стан своје бивше супруге ЂЂ и вратио се да живи са својом актуелном супругом ББ, на то ни на који начин није утицала његова ћерка ГГ као поклопримац, која није испољавала недолично понашање и грубу неблагодарност према њему и није исказивала жељу да не живи са њим, већ је то поклонодавац самовољно учинио због њене мајке која га је истерала из стана. Како поклонодавац није закључио уговор о поклону са бившом женом, већ са ћерком од које није захтевао да живи са њим и брине о њему, другостепени суд налази да иселењем тужиоца из стана мајке тужене није отпао мотив уговора о поклону, односно да овај уговор због тога није остао без основа, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за утврђење његове ништавости.

Врховни суд налази да је побијана одлука другостепеног суда донета погрешном применом материјалног права.

Наиме, према члану 52. Закона о облигационим односима (ЗОО), ако основ не постоји или је недопуштен, уговор је ништав. Према одредбама члана 53. истог закона, побуде из којих је уговор закључен не утичу на његову пуноважност (став 1), али ако је недопуштена побуда утицала на одлуку једног уговарача да закључи уговор и ако је то други уговарач знао или морао знати, уговор ће бити без дејства (став 2). Уговор без накнаде нема правно дејство и када други уговарач није знао да је недопуштена побуда битно утицала на одлуку његовог сауговарача (став 3).

По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови закључили полазећи од цитираних законских одредби да код бестеретних уговора, односно уговора без накнаде какав је и уговор о поклону, мотив односно побуда за закључење уговора улази у његов основ (каузу обавезивања) и да када мотив отпадне такав уговор више нема основ и због тога је ништав. Међутим, другостепени суд је полазећи од правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања извео погрешан чињенично-правни закључак о мотиву сада покојног поклонодавца ДД за закључење уговора о поклону са туженом као поклонопримцем. У конкретном случају утврђено је да је спорни уговор о поклону закључен са намером и жељом поклонодавца да живи са туженом и бившом супругом ЂЂ која је њена мајка, сматрајући да ће са њима имати мирнији и угоднији живот и да ће ЂЂ боље бринути о њему с обзиром на то да је у то време прекинуо заједницу

живота са тадашњом супругом, овде тужиљом ББ. Међутим, како је заједница живота поклонодавца са поклонопримцем и њеном мајком трајала врло кратко по закључењу уговора и без обзира ко је крив за то, односно из којих разлога је мајка поклонопримца истерала поклонодавца из стана и тако прекинула заједницу живота са њим која ни накнадно није успостављена, а била је његов одлучујући мотив за закључење даровног уговора са ћерком, у таквој ситуацији, правилан је закључак првостепеног суда да је предметни уговор о поклону ништав према члану 52. Закона о облигационим односима, јер је са престанком мотива престао и основ овог уговора. Зато је Врховни суд у потпуности прихватио правно становиште и дату аргументацију првостепеног суда.

Како је поводом ревизије тужиља преиначена побијана другостепена пресуда, то је потврђена одлука о трошковима поступка из првостепене пресуде, док је одбијен захтев тужене (која је изјавила жалбу) за накнаду трошкова првостепеног и другостепеног поступка.

Одлучујући о трошковима поступка, Врховни суд је имао у виду да су ревиденти тражили накнаду трошкова ревизијског поступка, али како их нису определили ни по врсти, ни по висини у смислу одредбе члана 163. став 2. ЗПП, овај суд им није досудио те трошкове без обзира на постигнути успех у поступку по ревизији.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Трошкови одговора на ревизију по оцени Врховног суда нису били потребни туженој за вођење ове парнице, те је применом члана 154. став 1. у вези члана 165. став 1. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**